

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Панайот Панайотов

преподавател по методика, камерна музика, класическа и поп/ рок китара
в НБУ и СУ „Св. Климент Охридски“

за докторска дисертация на НЕЛИ ЯНЧЕВА НЕДЕВА-ИЛИЕВА

**на тема: „КОНЦЕРТНИЯТ РЕПЕРТОАР ПО КИТАРА И МУЗИКАЛНОТО
РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИКА“**

I. Лични данни

Нели Янчева Недева е родена на 19.11.1972 г. в гр. Провадия. Започва да свири на китара от 10 г. възраст. През 1987 г. продължава образованието си в СМУ „Добри Христов“, където учи китара в класа на Любен Хараламбиев. Завършва средното си образование през 1991 г., а през 1995 г. се дипломира в АМТИ – гр. Пловдив, с бакалавърска степен по музикална педагогика. Магистърска степен по класическа китара получава в ДМА „Панчо Владигеров“, София в класа на доц. Александър Пумпалов. Сега е докторант в НБУ.

Развива активна концертна дейност. Организатор и спомоществувател е на фестивала „Дни на класическата китара“ в гр. Варна. Автор е на публикации, свързани с китарната педагогика и изпълнителство. Педагогическата и дейност се фокусира върху обучението на ученици по класическа китара в Националното училище по изкуствата „Добри Христов“ – Варна.

II. Актуалност на темата

Дисертационният труд има научна и практическа стойност, ясно поставена цел на изследването, точно формулирани научни задачи и хипотеза. Актуалността на темата трябва да се търси най-вече в осъвременяване на методиката и подходите в образователната практика.

Обект на изследването е процесът на обучение по китара във възрастовите периоди и китарния репертоар в различните музикално-исторически епохи, а *предмет* – степента на музикалното развитие на учениците, като съществен етап от обучението по китара свързан с китарния репертоар в изпълнителската практика.

III. Научна и практическа стойност на дисертационният труд

Изборът на темата е обоснован от обществен, научно-теоретичен и практическ аспект. Авторката ясно изтъква значението и необходимостта да се отчете входното ниво на учениците и тяхното развитие, като натрупване на музикално-слухови представи, овладяването на динамичните и темброви характеристики на китаристите съобразен с репертоара за китара.

Разработката е добре структурирана и отговаря на всички изисквания, а това е предпоставка за коректност, изчерпателност и професионализъм.

IV. Цел, задачи и хипотеза на изследването

Целта и задачите на предлаганата дисертация е да се изследват механизмите за:

- Разглеждане на литературните източници музикалното развитие на учениците във възрастовите периоди при обучението по китара в средните училища по изкуствата.
- Проследяване на структурата на музикалността, музикален слух и неговата основна форма на проявление – мелодичен слух, както и музикално-слухови представи, ладов, метроритмичен усет и т.н.
- Изследване на концертния репертоар за китара по епохи и жанрове, интерпретационни и изпълнителски проблеми.
- Определяне на критерии и показатели за диагностика на музикалното развитие на учениците във възрастовите периоди в обучението по китара.
- Прилагане на адекватни диагностични методи за установяване равнището на музикално развитие на учениците.
- Извършване на количествен и качествен анализ на получените резултати.
- Анализирание на пиесите от проведените концерти, изисквани от докторската програма.

Всички поставени задачи в дисертацията са правилно поставени и коректно изпълнени.

Принос на авторката е, че систематизира и най-вече анализира пиесите в дисертацията. Нещо повече, разработката се базира върху педагогически опит, обоснован от становищата на именити български китарни педагози като проф. д-р П. Панайотов, доц. Ал. Пумпалов, Л. Хараламбиев и др.

Може да се каже, че в България има методическа основа за обучение по китара и мотивацията за избор на темата е породена от необходимостта за актуализиране и обогатяване на съществуващата изпълнителска практика. В същото време китарният репертоар по китара се основава на техническото развитие на китариста и обучението по китара в съвременните условия.

V. Структура на изследването

Изследването е в обем от 199 страници. Текстът съдържа: **I. Глава ВЛИЯНИЕТО НА МУЗИКАЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ** – Психолого-педагогическа характеристика на учениците от 1 – 12 клас; Възрастовите периоди при обучението по китара в средните училища по изкуствата; Структура на музикалността. Музикален слух – същност, видове. Мелодичен слух – същност, проявления, етапи; 1.4. Основни музикални способности; 1.5. Методика и организация на изследването. Основни методи за диагностика на музикалното развитие на учениците в обучението по китара и провеждане на изследването; 1.6. Основни показатели за установяване степен на музикално развитие във възрастовите периоди при обучението по китара; 1.6.1. Първи показател – проверка на мелодическия слух; 1.6.2. Втори показател – проверка на метроритмичния усет; 1.6.3. Трети показател – проверка на музикалнотуховите престаи; 1.7. Анализ на получените резултати от диагностичната процедура; **II. Глава. КОМПОЗИТОРИ ОТ ЕПОХАТА НА БАРОКА ДО СЪВРЕМЕННОСТТА** – 2.1. Композитори от епохата на Барока; 2.2. Композитори от XIX век; 2.3. Композитори от първата половина на XX век; 2.4. Композитори от втората половина на XX век; 2.5. Марио Кастелнуово Тедеско; 2.6. Съвременни български композитори; **III. Глава. ЖАНРОВОТО РАЗНООБРАЗИЕ В КИТАРНАТА МУЗИКА** – 3.1. Епохата на Барока и китарата. Транскрипции за шестструнна китара на произведения за чембало, лютня, цигулка и петструнна барокова китара; 3.2. Музиката за китарата от XIX век; 3.3. Музика за китара от първата половина на XX век; 3.4. Концертният репертоар за китара от втората половина на XX век; 3.5. Творби за китара от М. К. Тедеско; 3.6. Съвременна българска музика за китара; **ЗАКЛЮЧЕНИЕ и БИБЛИОГРАФИЯ.**

В предговорът на изследването Нели Недева коректно поставя основните цели, задачи и принципи на работа съпоставяйки ги с възможностите на сценичното изпълнение и звукозапис.

В I. глава. **ВЛИЯНИЕТО НА МУЗИКАЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ** авторката коректно е структурирала и прецизно обосновала историческите предпоставки за развитието на методиката и музикалните способности на учащите се. Направена е психо-педагогическа характеристика на учениците от 1 до 12 клас, физико-психическо развитие на децата и всичко това е свързано с възрастовите периоди при обучението по китара. Нели Недева е направила едно експерименталното изследване с деца от първи до дванадесети клас в НУИ

„Добри Христов“, гр. Варна анализирайки проведения експеримент. Според мен, това е принос на докторантката.

Във II. глава. КОМПОЗИТОРИ ОТ ЕПОХАТА НА БАРОКА ДО СЪВРЕМЕННОСТТА дава представа за историческата последователност от Барока до втората половина на XX век. Дадени са примери за китарно-музикалното развитие в Испания, Италия, Германия, Франция, а и другаде, но е отделено и място на български педагози, изпълнители и композитори. Тяхна е заслугата за развитието на българската педагогическа школа и на български репертоар за китара. Като принос бих отчел и задълбоченото селектиране на световно доказани китаристи и композитори.

Впечатление правят стойностните анализи на добре подбраните произведения.

В III. глава. ЖАНРОВОТО РАЗНООБРАЗИЕ В КИТАРНАТА МУЗИКА се открояват професионалният анализ на творби за китара от композитори живели и творили в различните исторически епохи. Това дава педагогическа насоченост и подпомага процеса на китарното обучение. Още веднъж подчертавам доброто познание на анализиранияте творби, включващо – форми, хармонични и динамични особености и т.н.

В заключението, коректно са изпълнени и отчетени целите и задачите, а приносите са добре формулирани.

Ползваната литература е подредена по академичните изисквания.

VI. Методология и методика на изследването

Нели Недева си е поставила една нелека задача – да разгледа *„концертният репертоар по китара и музикалното развитие на ученика“*. Прави впечатление нейният, в някои отношения нетрадиционен подход, но това в никакъв случай не омаловажава достойнствата на защитаваната теза. Напротив това, според мен е едно от достойнствата на тази докторска дисертация и с това свое начинание Н. Недева се е справила добре.

Методите при провеждане на изследването отговарят на поставените цели, като логиката на хипотезата е демонстрирана по пътя на дедукцията.

Авторефератът на Нели Недева е написан според изискванията и отразява точно защитаваната теза.

VII. Преценка за степента на приносите

Дисертационният труд е насочен към редица научни въпроси, с които Нели Недева се е справила добре. Впечатление прави формулировката на приносите, от които аз бих изтъкнал – извършване на количествен и качествен анализ на получените резултати и анализиране на пиесите от проведените концерти, изисквани от докторската програма. Така е „представено музикалното развитие на учениците във възрастовите периоди в обучението по китара, съобразено с програмите на Министерството на културата“.

Още веднъж ще подчертая, че трябва да се даде дължимото на Нели Недева за прекрасните концерти с различна тематика, които бяха систематизирани и професионално изпълнени.

VIII. Лични впечатления, критични бележки и препоръки

Моите лични впечатления за Нели Недева са отлични. Познавам я от години и следя нейното творческо развитие като изпълнител и педагог. Поздравявам я за тази прекрасна изследователска работа и ѝ желая успех в нейните начинания.

Моята препоръка към докторантката е в бъдещата си творческа дейност, да бъде още по-прецизна и задълбочена и да се концентрира в по-точното дефиниране и изясняване на понятията.

Въз основа на казаното до тук давам положителна оценка на дисертацията, която напълно отговаря на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му. Предлагам на членовете на "Научното жури" да подкрепят със своя положителен вот кандидатурата на НЕЛИ ЯНЧЕВА НЕДЕВА-ИЛИЕВА за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ по научното направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

26.09.2016 г.
гр. София

/ проф. д-р П. Панайотов /